

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός γνωμοδοτήσεως 295/2017

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Α΄

Συνεδρίαση της 20 – 12 - 2017

Σύνθεση:

Πρόεδρος : Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Αγγελική Καστανά,
Βασίλειος Καραγεώργος, Ευσταθία Τσαούση, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής : Κωνσταντίνος Κυριόπουλος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός : Το υπ' αριθμ.πρωτ.Φ.144/ 15.3.2016 έγγραφο του Υπουργού
Ερωτήματος Εξωτερικών/ Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας
(ΥΔΑΣ).

Ερώτημα : Ερωτάται αν μπορεί να θεωρηθεί ότι τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη της ΥΔΑΣ, της Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης (Μ.Κ.Ο.) Βόσπορος Πολιτιστική Συνεργία και της εκδότριας της εγγυητικής επιστολής Τράπεζας για παρακράτησή της για το πρόγραμμα ΑΝΑΠ 1-2010, το κύρος του προγράμματος αυτού και η επιλεξιμότητα παραστατικών εκδοθέντων στο όνομα τοπικού εταίρου της ανωτέρω Μ.Κ.Ο.

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τμήμα), γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το έγγραφο της ερωτώσης υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Η Μ.Κ.Ο. «Βόσπορος Πολιτιστική Συνεργία» είχε υποβάλει στην ΥΔΑΣ του Υπουργείου Εξωτερικών (ΥΠΕΞ) αίτηση χρηματοδότησης για πρόγραμμα αναπτυξιακής συνεργασίας (ΑΝΑΠ) με τίτλο «Διεθνές Κέντρο Ήχου Χάλκης – HEYBELIADA INTERNATIONAL SOUND PROJECT», συνολικού ύψους 800.000 ευρώ, με αιτούμενη χρηματοδότηση από την ΥΔΑΣ ύψους 554.000 ευρώ και στόχο την ανακαίνιση του κτιρίου στο οποίο κατά το παρελθόν στεγαζόταν η Ελληνική Δημοτική Αστική Σχολή στη Χάλκη Πριγκιπονήσων, προκειμένου να στεγάσει το διεθνές εκπαιδευτικό – πολιτιστικό κέντρο για τη μουσική και τον ήχο, την παροχή του εσωτερικού εξοπλισμού και τη δημιουργία στούντιο ηχογραφήσεων τελευταίας τεχνολογίας.

2. Με την υπ' αριθμ. πρωτ. φ.3160/2/ΑΣ 61/ 29.2.2008 απόφαση του Υφυπουργού Εξωτερικών εγκρίθηκε η διάθεση του ποσού των 554.000 ευρώ στην ανωτέρω Μ.Κ.Ο. για την υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος, καθώς και η καταβολή της α' δόσης ύψους 277.000 ευρώ, με την προσκόμιση των προβλεπόμενων εγγράφων.

3. Στις 27.5.2008 υπεγράφη μεταξύ της ΥΔΑΣ και της ανωτέρω Μ.Κ.Ο. σύμβαση χρηματοδότησης (ΑΝΑΠ 4-2008) για το ως άνω έργο, με συνολική διάρκεια δώδεκα μηνών, ήτοι από 2.6.2008 έως 1.6.2009. Στην προσαρτώμενη στην ανωτέρω σύμβαση αίτηση χρηματοδότησης και συγκεκριμένα στη σελ.93 αυτής με τίτλο «Δήλωση συνεργασίας μεταξύ του υλοποιούντος και του τοπικού φορέα» υφίσταται υπογραφή του εκπροσώπου του τοπικού εταίρου (δηλ. της Heybeliada Ilm- I Musiki Dernegi) με ημερομηνία 15.2.2007, δεν έχει όμως επισυναφθεί στη σύμβαση χρηματοδότησης ιδιαίτερη δήλωση συνεργασίας, στο δε φάκελο του ΑΝΑΠ 4 – 2008 υπάρχει μόνο παλαιότερη από 28.3.2006 δήλωση.

4. Στις 27.8.2008 υπεγράφη μεταξύ των ανωτέρω συμβαλλομένων μερών τροποποιητική της συμβάσεως χρηματοδότησης ΑΝΑΠ 4 – 2008 πράξη, σύμφωνα με την οποία έγιναν: α) αναπροσαρμογή – μείωση του προϋπολογισμού του προγράμματος (το συνολικό ύψος του προϋπολογισμού ανέρχεται πλέον σε 404.000 ευρώ, με χρηματοδότηση από την ΥΔΑΣ ύψους 279.770 ευρώ), β) μείωση των δράσεων (αφορούν πλέον την ανακατασκευή του κτιρίου) και γ) προσθήκη της φράσης «Α' φάση» στον τίτλο. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι όροι της αρχικής από 27.5.2008 συμβάσεως. Σημειώνεται ότι στην προσαρτώμενη στην τροποποιητική πράξη αίτηση χρηματοδότησης και δη στην σελ.72 αυτής με τίτλο «Δήλωση Συνεργασίας μεταξύ του

Υλοποιούντος και του Τοπικού Φορέα» έχει τεθεί υπογραφή του εκπροσωπούντος τον τοπικό φορέα με ημερομηνία 15.2.2007 (με εμφανή χειρόγραφη διόρθωση), δεν έχει όμως επισυναφθεί ιδιαίτερη δήλωση συνεργασίας.

5. Στις 4.12.2008 εκδόθηκε από την Τράπεζα EUROBANK ERGASIAS A.E. η υπ'αριθμ. 739865 εγγυητική επιστολή προς την ΥΔΑΣ για ποσό 140.000 ευρώ υπέρ της ανωτέρω Μ.Κ.Ο. για την εκτέλεση του προγράμματος «Heybeliada International Sound Project – Διεθνές Κέντρο Ήχου Χάλκης». Η εγγυητική αυτή επιστολή είναι αορίστου χρόνου, καθόσον στο σώμα αυτής ορίζεται ότι ισχύει μέχρι την επιστροφή της στην εκδούσα Τράπεζα.

6. Με την υπ'αριθμ.πρωτ. φ.3160/32/ΑΣ 782/19.12.2008 απόφαση του Υφυπουργού Εξωτερικών τροποποιήθηκε η από 29.2.2008 απόφαση του αυτού Υφυπουργού, εγκρίθηκε η διάθεση του συνολικού ποσού των 279.770 ευρώ στην ανωτέρω Μ.Κ.Ο. για το πρόγραμμα «Διεθνές Κέντρο Ήχου Χάλκης – Α' Φάση» και η καταβολή της πρώτης δόσης ύψους 139.885 ευρώ, με την υποβολή των προβλεπομένων δικαιολογητικών.

7. Μετά την υποβολή της ενδιάμεσης έκθεσης του ανωτέρω προγράμματος, με την υπ'αριθμ.πρωτ. Φ.3160/ΑΣ139/30.3.2010 απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών εγκρίθηκε η διάθεση του ποσού των 83.931 ευρώ στην ανωτέρω Μ.Κ.Ο., που αφορά την καταβολή της β' δόσης του αναπτυξιακού αυτού προγράμματος, με την υποβολή των προβλεπομένων δικαιολογητικών.

8. Στις 8.6.2010 η Μ.Κ.Ο. υπέβαλε στην ΥΔΑΣ την τελική έκθεση για το πρόγραμμα ΑΝΑΠ 4-2008, στην οποία αναφέρεται ότι «εξαιτίας όμως προβλημάτων εξεύρεσης εγγυητικής επιστολής από τράπεζα για το ποσό της πρώτης δόσης χρηματοδότησης (277.000 ευρώ), το πρόγραμμα διαιρέθηκε υποχρεωτικά σε δύο φάσεις Α' και Β', ώστε να εξασφαλισθεί εγγυητική επιστολή από την Τράπεζα EFG EUROBANK ERGASIAS A.E. για το ποσό των 140.000 ευρώ που αντιστοιχεί στην πρώτη δόση χρηματοδότησης του προγράμματος.

9. Μετά την υποβολή του από 16.6.2010 εγγράφου αιτήματος της Μ.Κ.Ο. για τροποποίηση του προϋπολογισμού του ανωτέρω προγράμματος, με εσωτερική ανακατανομή κονδυλίων, χωρίς να επηρεάζεται ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος, η ΥΔΑΣ/2^η Δ/ση ενέκρινε την απαιτούμενη τροποποίηση του προϋπολογισμού, σημείωσε δε ότι στην τροποποιητική πράξη θα πρέπει να περιληφθεί και η ήδη εγκριθείσα από 3.3.2010 χρονική παράταση του προγράμματος μέχρι 30.6.2010. Με την υπ'αριθμ.πρωτ.Φ.3160/ΑΣ 336/ 3.9.2010 απόφαση του Υφυπουργού Εξωτερικών εγκρίθηκε η διάθεση του ποσού των 55.954 ευρώ στην ανωτέρω

Μ.Κ.Ο., ποσό που αφορούσε στην καταβολή της γ' δόσης και την ολοκλήρωση του προγράμματος.

10. Με την υπ' αριθμ. πρωτ. Φ.3160/ΑΣ 337/3.9.2010 απόφαση του Υφυπουργού Εξωτερικών εγκρίθηκε η διάθεση του ποσού των 274.230 ευρώ στην ανωτέρω Μ.Κ.Ο. για την υλοποίηση του προγράμματος «Διεθνές Κέντρο Ήχου Χάλκης – Β' Φάση», και η καταβολή της πρώτης δόσης ύψους 137.115 ευρώ.

11. Στις 6.10.2010 υπεγράφη η νέα σύμβαση χρηματοδότησης μεταξύ του ΥΠΕΞ (ΥΔΑΣ) και της Μ.Κ.Ο. «Βόσπορος Πολιτιστική Συνεργία» (ΑΝΑΠ 1 – 2010) για τη χρηματοδότηση του έργου «Διεθνές Κέντρο Ήχου Χάλκης – Β' Φάση». Το ανωτέρω έργο, που αποτελεί συνέχεια της Α' Φάσης, έχει ως αντικείμενο: α) την ολοκλήρωση της ανακαίνισης του κτιρίου όπου κατά το παρελθόν στεγαζόταν η Ελληνική Δημοτική Αστική Σχολή της Χάλκης, β) τον εσωτερικό εξοπλισμό και γ) τη δημιουργία στούντιο ηχογράφησης τελευταίας τεχνολογίας. Η χρονολογία υλοποίησης του έργου ορίσθηκε σε δώδεκα (12) μήνες, δεδομένου δε ότι αυτή είχε αρχίσει ήδη από 30.6.2010, η ολοκλήρωση θα έπρεπε να λάβει χώρα την 1.7.2011. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ορίσθηκε σε 365.640 ευρώ, περιλαμβανομένου ΦΠΑ, το δε ύψος της χρηματοδότησης της ΥΔΑΣ ανέρχεται σε ποσοστό 75%, ήτοι σε 274.230 ευρώ. Το ποσό αυτό ορίσθηκε ότι θα καταβληθεί σε τρεις δόσεις, ήτοι α' δόση ύψους 137.115 ευρώ (50% του συνόλου), β' δόση ύψους 82.269 ευρώ (30% του συνόλου) με την έγκριση της Ενδιάμεσης Εκθέσεως Προόδου και γ' δόση ύψους 54.846 ευρώ (20% του συνόλου) με την έγκριση από την ΥΔΑΣ της Τελικής Εκθέσεως του αναδόχου. Στην προσαρτώμενη στη σύμβαση αίτηση χρηματοδότησης και δη στην σελ.80 αυτής με τίτλο «Δήλωση Συνεργασίας μεταξύ του Υλοποιούντος και του Τοπικού Φορέα» δεν έχει τεθεί υπογραφή του εκπροσωπούντος τον τοπικό φορέα ούτε έχει επισυναφθεί σχετική δήλωση συνεργασίας. Μεταξύ των παραστατικών για την πρώτη δόση του προγράμματος αυτού έχει προσκομισθεί η από 28.3.2006 δήλωση συνεργασίας.

12. Η ανάδοχος Μ.Κ.Ο. υπέβαλε προς την ΥΔΑΣ /2^η Δ/ση την από 1.2.2011 αίτησή της για τροποποίηση του προϋπολογισμού του ανωτέρω προγράμματος, όσον αφορά την εσωτερική ανακατανομή κονδυλίων χωρίς να επηρεασθεί ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου και η χρηματοδότηση της ΥΔΑΣ. Μετά από την από 9.2.2011 θετική εισήγηση της ανωτέρω ΥΔΑΣ /2^η Δ/σης συνήφθη μεταξύ της ΥΔΑΣ και της Μ.Κ.Ο. η από 4.3.2011 τροποποιητική πράξη με την οποία εγκρίθηκε η αναπροσαρμογή του προϋπολογισμού του προγράμματος σύμφωνα με τον επισυναπτόμενο σε αυτή πίνακα και η τροποποίηση του χρόνου ολοκλήρωσής του μέχρι την 31.7.2011. Περαιτέρω, επί της ενδιάμεσου εκθέσεως προόδου που υπέβαλε η ανάδοχος του προγράμματος Μ.Κ.Ο. στις 29.3.2011, η αρμοδία ΥΔΑΣ 2^η Δ/ση με το από 19.5.2011 έγγραφό της προς την ΥΔΑΣ 6^η Δ/ση ενέκρινε

την καταβολή στη Μ.Κ.Ο. της β' δόσης, μετά και από το τηλεαντιγράφημα του Γενικού Προξενείου της Ελλάδας στην Κωνσταντινούπολη αλλά και την από 2.5.2011 έκθεση ελέγχου που διενήργησε ο υπάλληλος του Κλάδου Εμπειρογνωμόνων Κων/νος Οικονόμου. Με την από 9.6.2011 τροποποιητική πράξη τροποποιήθηκε εκ νέου η σύμβαση χρηματοδότησης ΑΝΑΠ 1- 2010 και ορίσθηκε ότι η ολοκλήρωση του έργου θα γίνει μέχρι την 1.7.2012, οι λοιποί δε όροι της αρχικής συμβάσεως παραμένουν σε ισχύ.

13. Περαιτέρω, ο Υφυπουργός Εξωτερικών με το υπ'αριθμ.πρωτ. 35316/25.7.2011 έγγραφό του προς τον Γενικό Γραμματέα Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Αναπτυξιακής Συνεργασίας και τον Γενικό Διευθυντή της ΥΔΑΣ τους γνώρισε ότι από 25.7.2011 αναστέλλεται κάθε δραστηριότητα της ΥΔΑΣ που αφορά στη χρηματοδότηση προγραμμάτων Μ.Κ.Ο. και μέχρι την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης των 195 εκκρεμών προγραμμάτων Μ.Κ.Ο.

14. Η ΥΔΑΣ 2^η Δ/ση με υπηρεσιακό της σημείωμα προς τον Υφυπουργό Εξωτερικών πρότεινε την καταβολή της β' δόσης για τους λόγους που αναφέρονται στο σημείωμα αυτό και να καταβληθεί προσπάθεια να παραιτηθεί η Μ.Κ.Ο. από τη γ' δόση. Πλην όμως με το υπ'αριθμ.πρωτ. 46391/10.10.2011 έγγραφο του Διπλωματικού Γραφείου του Υφυπουργού Εξωτερικών έγινε γνωστό στον Γενικό Διευθυντή της ΥΔΑΣ ότι για το οικονομικό έτος 2011 δεν υπάρχει δυνατότητα χρηματοδότησης, μεταξύ άλλων, του εν λόγω προγράμματος, λόγω δημοσιονομικής συγκυρίας και διαδικασίας εκκαθάρισης των εκκρεμών προγραμμάτων και ότι τα αιτήματα θα εξετασθούν το επόμενο έτος, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέψουν.

15. Σύμφωνα με το από 8.2.2012 σημείωμα οικονομικού ελέγχου για τη β' δόση, με την περαιτέρω σημείωση να ολοκληρωθεί η αποπληρωμή του προγράμματος με την καταβολή της β' δόσης, παρατηρείται ότι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες κρίνονται επιλέξιμες και ο φάκελος πλήρης, σύμφωνα με τα αποδεικτικά στοιχεία που έχουν προσκομισθεί, με την επιφύλαξη του τελικού ελέγχου από την ΥΔΕ και την Υπηρεσία Επιτρόπου Ε.Σ.. Επίσης, με την υπ'αριθμ.πρωτ. Φ.09-110/5131/110.441/13.2.2012 απόφαση της ανάληψης υποχρέωσης ο Γενικός Γραμματέας του ΥΠΕΞ ενέκρινε τη δέσμευση πίστωσης 82.269 ευρώ για την καταβολή της β' δόσης (που θα συνιστούσε και αποπληρωμή) του εν λόγω προγράμματος. Προωθήθηκε δε και σχέδιο απόφασης για την έγκριση της διάθεσης του ποσού των 82.269 ευρώ στην εν λόγω Μ.Κ.Ο. για την καταβολή της β' δόσης της χρηματοδότησης, ως αποπληρωμή του ανωτέρω προγράμματος. Πλην όμως, το διπλωματικό γραφείο του Υφυπουργού επέστρεψε το σχέδιο απόφασης, προκειμένου να επαναπροωθηθεί με το σύνολο των προς υπογραφή εκκαθαρισθέντων προγραμμάτων.

16. Η Μ.Κ.Ο. με έγγραφο της 14.5.2012 προς την ΥΔΑΣ 2^η Δ/ση ζήτησε την παράταση της υλοποίησης του προγράμματος για ένα έτος, ήτοι μέχρι 1.7.2013, λόγω της καθυστέρησης εκ της μη εκταμιεύσεως της β' δόσης. Περαιτέρω, από την από 28.2.2013 έκθεση ελέγχου του Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή (Grant Thornton) προς την ΥΔΑΣ για το εν λόγω πρόγραμμα προκύπτει ότι δεν προέκυψε σύνολο μη επιλέξιμων δαπανών. Βάσει δε των εγγράφων του φακέλου του προγράμματος, βεβαιώνεται η ολοκλήρωση των εργασιών που περιγράφονται στην ενδιάμεση έκθεση.

17. Με το υπ'αριθμ.πρωτ.083/ 5 – 13/ 31.5.2013 έγγραφό της η ανωτέρω Μ.Κ.Ο. υπέβαλε στην ΥΔΑΣ αίτημα για την επιστροφή της υπ'αριθμ. 739865 εγγυητικής επιστολής, δεδομένου ότι δεν έχει καταβληθεί η β' δόση του προγράμματος, λόγω της κατά τα ανωτέρω αναστολής όλων των χρηματοδοτήσεων των αναπτυξιακών προγραμμάτων. Στο ως άνω έγγραφο επισημαίνεται ότι εφόσον προϋπόθεση για την επιστροφή της εγγυητικής επιστολής είναι η λήξη της σύμβασης, δηλώνει ότι αποδέχεται τη λύση της σύμβασης αυτής.

18. Με το υπ'αριθμ.πρωτ.ΑΠΦ.39218/16.8.2013 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εξωτερικών υπεβλήθη ερώτημα στο Ν.Σ.Κ. για τα ακόλουθα ζητήματα: α) αν η από 25.7.2011 απόφαση του Υφυπουργού Εξωτερικών, με την οποία αναστέλλεται κάθε δραστηριότητα της ΥΔΑΣ που αφορά τη χρηματοδότηση προγραμμάτων Μ.Κ.Ο. μπορεί να θεωρηθεί ως αναστολή της από 6.10.2010 σύμβασης χρηματοδότησης, μεταξύ της ΥΔΑΣ και της Μ.Κ.Ο. «ΒΟΣΠΟΡΟΣ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΙΑ», β) αν σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, τα συμβαλλόμενα μέρη δύνανται να συμφωνήσουν εγγράφως τη λήξη της ανωτέρω σύμβασης υπογράφοντας συμφωνητικό αποποίησης τυχόν αξιώσεων και γ) ποια διαδικασία σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο δεύτερο ερώτημα, πρέπει να ακολουθήσει η ΥΔΑΣ για την εκκαθάριση των συμβατικών της υποχρεώσεων. Ενώ εκκρεμούσε η έκδοση γνωμοδότησεως επί του ανωτέρω ερωτήματος, η ανωτέρω Μ.Κ.Ο. απέστειλε την από 4.2.2014 επιστολή στον Υπουργό Εξωτερικών, με την οποία αφού επισήμαινε την ιδιαίτερη επιβάρυνση της Μ.Κ.Ο. με έξοδα (ενοίκια για το ακίνητο που ανακαινίζεται στη Χάλκη, προμήθειες της τράπεζας για τη διατήρηση της εγγυητικής επιστολής, κ.ά.) , ενώ η χρηματοδότηση του προγράμματος έχει σταματήσει από το Μάρτιο του 2011, ζήτησε να συμφωνηθεί μεταξύ των αντισυμβαλλομένων (ΥΔΑΣ και Μ.Κ.Ο.) το κλείσιμο του προγράμματος και η επιστροφή της εγγυητικής επιστολής.

19. Με την υπ'αριθμ.66/2014 γνωμοδότησή του το Α' Τμήμα του Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε ομόφωνα ότι επί του πρώτου ερωτήματος προσήκει αρνητική απάντηση, επί του δευτέρου ερωτήματος ότι τα συμβαλλόμενα μέρη δύνανται να συμφωνήσουν εγγράφως τη λήξη της σύμβασης χρηματοδότησης με την οριστική εκκαθάριση όλων των σχέσεων των συμβαλλομένων μερών κατά τα

οριζόμενα στο άρθρο 16.1 της σύμβασης, ενώ παρέλκει η απάντηση επί του τρίτου ερωτήματος. Η ανωτέρω γνωμοδότηση δεν έχει γίνει αποδεκτή από τον Υπουργό Εξωτερικών.

20. Στις 14.3.2014 εκδόθηκε βεβαίωση της ΥΔΑΣ στην οποία αναφέρεται ότι το αναπτυξιακό πρόγραμμα ΑΝΑΠ 1 – 2010 έχει υλοποιηθεί σε ποσοστό 50% και έχει ελεγχθεί από ορκωτούς ελεγκτές, λόγω δε της δημοσιονομικής κατάστασης, η οποία δεν επιτρέπει την περαιτέρω χρηματοδότησή του, το εν λόγω έργο βρίσκεται στο τελικό στάδιο της οικονομικής εκκαθάρισης.

21. Με την από 16.6.2014 υπηρεσιακή εισήγηση της ΥΔΑΣ 6^η Δ/ση, που αφορούσε την οικονομική εκκαθάριση του προγράμματος ΑΝΑΠ 1 – 2010, η οποία έλαβε υπόψη της την εξέλιξη της σύμβασης χρηματοδότησης και το πόρισμα των ορκωτών ελεγκτών, η ανωτέρω Δ/ση, διαπιστώνοντας ότι βάσει των εκεί αναφερομένων οικονομικών στοιχείων, η α' δόση του προγράμματος απορροφήθηκε από την Μ.Κ.Ο. για την επιβεβαιωμένη υλοποίηση δράσεων του προγράμματος και ότι οι δαπάνες κρίθηκαν επιλέξιμες, εισηγήθηκε την οριστική εκκαθάριση του προγράμματος ΑΝΑΠ 1 – 2010 της ανωτέρω Μ.Κ.Ο. με την α' δόση χρηματοδότησης. Πρωτοήθηκε δε και σχετικό σχέδιο απόφασης στον αρμόδιο Υφυπουργό Εξωτερικών, το οποίο δεν υπεγράφη.

22. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. Φ.088/1/ΑΣ 1758/ 14.8.2014 έγγραφο του Γενικού Προξενείου Κωνσταντινούπολης (Γ.Π. Κων/πολης) προς την ΥΔΑΣ 2^η Δ/ση γνωστοποιούνταν στην ΥΔΑΣ τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί στην προσπάθεια δημιουργίας του Διεθνούς Κέντρου Ήχου Χάλκης, ιδίως μεταξύ της Κοινότητας του Ιερού ναού Αγίου Νικολάου Χάλκης, εκμισθώτριας του ανωτέρω υπό ανακαίνιση ακινήτου και της τουρκικής Μ.Κ.Ο. ΗΙΜΔ, τοπικού εταίρου της αναδόχου του προγράμματος ελληνικής Μ.Κ.Ο. «ΒΟΣΠΟΡΟΣ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΙΑ», και μισθώτριας του εν λόγω ακινήτου, όπου στο παρελθόν στεγαζόταν η Ελληνική Δημοτική Αστική Σχολή Χάλκης, καθόσον η τουρκική Μ.Κ.Ο. φέρεται να έχει προσφύγει στα τουρκικά δικαστήρια κατά της ιδιοκτήτριας του ακινήτου ζητώντας να της επιστραφούν τα δαπανηθέντα για την ανακαίνιση του εν λόγω κτιρίου ποσά. Στο ίδιο έγγραφο αλλά και από την επακολουθήσασα αλληλογραφία μεταξύ της ΥΔΑΣ 2^η Δ/ση, της Α4 Διεύθυνσης του ΥΠΕΞ και του Γ.Π. Κων/πολης προκύπτει ότι η τουρκική διοίκηση τον Αύγουστο του 2012 δεν επέτρεψε τη συνεργασία της ελληνικής με την τουρκική Μ.Κ.Ο.

23. Ενόψει των ανωτέρω, αλλά και των άρθρων 9 της ανωτέρω συμβάσεως ΑΝΑΠ 4–2008 και 6 της ως άνω συμβάσεως ΑΝΑΠ 1–2010, που ρυθμίζουν τα ζητήματα σχετικά με την εγγυητική επιστολή που παραδίδει ο ανάδοχος του προγράμματος στην ΥΔΑΣ υπεβλήθη το εξεταζόμενο ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

24. Στα άρθρα 10, 11, 12 και 18 του ν.2731/1999 « Ρύθμιση θεμάτων διμερούς αναπτυξιακής συνεργασίας κλπ» (Α' 138), όπως ίσχυαν κατά τη σύναψη της από 8.6.2010 σύμβασης χρηματοδότησης (ΑΝΑΠ 1- 2010), και όπως οι παράγραφοι 3, 4 και 5 του άρθρου 12 ίσχυαν πριν αντικατασταθούν με το άρθρο 27 του ν.4110/2013 « Ρυθμίσεις στη φορολογία εισοδήματος κλπ» (Α' 17), ορίζεται ότι: « Άρθρο 10: Το Υπουργείο Εξωτερικών είναι αρμόδιο για το συντονισμό των δράσεων που εκτελούνται από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.) και που αποβλέπουν σε αναπτυξιακούς σκοπούς ή στην παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής ή επισιτιστικής βοήθειας σε περίπτωση φυσικών καταστροφών ή άλλων έκτακτων καταστάσεων. Άρθρο 11: 1. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.), υπό την έννοια του παρόντος νόμου, είναι μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που έχουν ως αντικείμενο κυρίως, την παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής, επισιτιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας προς τους πληθυσμούς των αναπτυσσόμενων χωρών, προκειμένου να συντελέσουν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των χωρών αυτών. 2. Η υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής συνεργασίας του Υπουργείου Εξωτερικών (ΥΔΑΣ) τηρεί το Ειδικό Μητρώο ΜΚΟ...

Άρθρο 12: 1...2. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για την εκτέλεση συγκεκριμένων προγραμμάτων βοήθειας υποχρεούνται μετά το πέρας κάθε προγράμματος να προβαίνουν στην υποβολή λεπτομερών εκθέσεων περί της εκτελέσεως του προγράμματος και δικαιολογητικών για τις γενόμενες δαπάνες, απολογιστικά και για το σύνολο των δαπανών, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών που επικρατούν στη χώρα αποστολής...Οι εκθέσεις αυτές υποβάλλονται στην ΥΔΑΣ του Υπουργείου Εξωτερικών. 3.. 4. Με απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών συνιστάται Επιτροπή Πιστοποίησης και Αξιολόγησης των Μ.Κ.Ο.. Έργο της Επιτροπής αυτής είναι η πιστοποίηση της καταλληλότητας των προγραμμάτων, ο σχεδιασμός καθώς και η αξιολόγηση αυτών...».

Άρθρο 18: 1. Συνιστάται ως ανεξάρτητη υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Εξωτερικών, Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ)...α. Γενική αρμοδιότητα της ΥΔΑΣ είναι η εποπτεία, ο συντονισμός και η προώθηση των δράσεων και προγραμμάτων επείγουσας ανθρωπιστικής, επισιτιστικής ή άλλης μορφής βοήθειας, καθώς και βοήθειας αναδιάρθρωσης και αποκατάστασης των Αναπτυσσόμενων χωρών, που προωθούνται μέσω ΜΚΟ...2. Ειδικότερα η ΥΔΑΣ: α. Είναι αρμόδια για τη χρηματοδότηση των δράσεων ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας κατά το άρθρο 10 του παρόντος και εποπτεύει και συντονίζει την εκτέλεσή τους στις αναπτυσσόμενες χώρες...3... 5. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών, καθορίζεται η οργάνωση, η διάρθρωση, η στελέχωση, η

χρηματοδότηση και η εν γένει λειτουργία της ΥΔΑΣ κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εκτέλεση της πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας, μέσω ΜΚΟ, των δράσεων επείγοντος χαρακτήρα».

25. Στα άρθρα 14, 21 και 25 του εκδοθέντος κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 5 του άρθρου 18 του ν.2731/1999, π.δ/τος 224/2000 « Για την οργάνωση, στελέχωση κλπ της ΥΔΑΣ» (Α' 193), ορίζεται ότι: « Άρθρο 14: 1. Η ΥΔΑΣ -6 είναι αρμόδια για θέματα προσωπικού, διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων της ΥΔΑΣ. 2. Τα Τμήματα της ΥΔΑΣ -6 είναι τα εξής: ...Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών και Χρηματοδότησης των ΜΚΟ. Το Τμήμα μεριμνά για τη συγκέντρωση των δικαιολογητικών και την προώθησή τους στις αρμόδιες υπηρεσίες για την εκκαθάριση και πληρωμή των δαπανών, καθώς και την πληρωμή των εγκρινόμενων ποσών στις ΜΚΟ. Άρθρο 21: Α. ...Β. Προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας: 1. Το ποσοστό χρηματοδότησης της ΥΔΑΣ ανέρχεται στο 50% και σε καμία περίπτωση δεν ξεπερνά το 75% του συνολικού κόστους του προγράμματος. Η Μ.Κ.Ο. οφείλει να συμβάλει με το 15% τουλάχιστον του συνολικού κόστους του προγράμματος, το οποίο αντιπροσωπεύει τη συμμετοχή της σε χρήμα και σε είδος. Παράλληλα θα πρέπει να έχει εξασφαλίσει τη χρηματοδότηση του εναπομείναντος ποσοστού του συνολικού κόστους, από άλλες ιδιωτικές πηγές. 2. Με την υπογραφή της σύμβασης μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών, καταβάλλεται από την ΥΔΑΣ το 50% του εγκριθέντος ποσού για την έναρξη του προγράμματος. Κατά την διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος και με την έγκριση της έκθεσης προόδου, η ΥΔΑΣ καταβάλλει το 30%. Η αποπληρωμή του υπολοίπου 20% γίνεται με την κατάθεση της τελικής έκθεσης του προγράμματος από την Μ.Κ.Ο., την έγκρισή της, καθώς και την έγκριση των παραστατικών των δαπανών από την ΥΔΑΣ....3...4. Η ΥΔΑΣ-2 διατηρεί το δικαίωμα διακοπής της χρηματοδότησης του προγράμματος και της άμεσης αναστολής της εκτέλεσής του, σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας ή σε περιπτώσεις που τίθενται σε κίνδυνο τα μέλη των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων ή κακής εκτέλεσής του. Στις περιπτώσεις αυτές η ΜΚΟ υποχρεούται να επιστρέψει στην ΥΔΑΣ – 6 το μη χρησιμοποιηθέν ποσό, σύμφωνα με τους όρους που απορρέουν από την υπογραφείσα σύμβαση μεταξύ ΥΔΑΣ και ΜΚΟ. 5...Γ.... Άρθρο 25: 1.Για την έγκριση και χρηματοδότηση δράσεων και προγραμμάτων ΜΚΟ ή άλλων συναφών φορέων και αναπτυξιακών δικτύων, είναι αναγκαίο: - να υποβληθεί από τις ΜΚΟ ο πλήρης φάκελος της προς χρηματοδότηση δράσης του έργου ή προγράμματος, στην αρμόδια Διεύθυνση της ΥΔΑΣ. – η αρμόδια Διεύθυνση να υποβάλει το ταχύτερο στην ΥΔΑΣ – 4, η οποία έχει τη γραμματειακή υποστήριξη της Επιτροπής Πιστοποίησης και αξιολόγησης των ΜΚΟ τον προς εξέταση φάκελο. 2. Η «Επιτροπή Πιστοποίησης και Αξιολόγησης των Μ.Κ.Ο.», αποφαινεται εντός 30 ημερών σχετικά με το αίτημα χρηματοδότησης για τα προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας...Η Επιτροπή αποφαινεται: α) θετικά ή β) αρνητικά και γ) ζητά συμπληρωματικές διευκρινήσεις και στοιχεία ώστε να

μπορέσει να αποφανθεί οριστικά επί του αιτήματος. 3. Εφόσον η αίτηση χρηματοδότησης εγκριθεί, ο φάκελος επιστρέφει στην αρμόδια Διεύθυνση και αντίγραφο αυτής διαβιβάζεται στην ΥΔΑΣ- 5, η οποία είναι αρμόδια για την υπογραφή της σχετικής σύμβασης με την ΜΚΟ. 4. Μετά την υπογραφή της σύμβασης, η ΥΔΑΣ- 5 διαβιβάζει τη σύμβαση στην ΥΔΑΣ- 6, η οποία καταβάλει στη ΜΚΟ την πρώτη δόση του συνολικού ύψους της επιχορήγησης, εφόσον προηγουμένως έχει ελέγξει ότι η ΜΚΟ διαθέτει το 15% του συνολικού ύψους της χρηματοδότησης ως ιδία συνεισφορά σε είδος ή σε χρήμα».

Συμβατικοί όροι

26. Στο άρθρο 9 της ως άνω από 27.5.2008 συμβάσεως χρηματοδότησης (ΑΝΑΠ 4 – 2008), που έχει τίτλο «Εγγυητικές επιστολές για την καλή εκτέλεση του έργου», προβλέπεται ότι: «1. Ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ παραδίδει στην ΥΔΑΣ εγγυητική επιστολή πρώτης ζητήσεως για την καλή εκτέλεση του ΕΡΓΟΥ. Το ποσόν της εγγυητικής επιστολής ανταποκρίνεται στο ποσόν της πρώτης δόσεως κατά την υπογραφή της παρούσης Συμβάσεως. Η εγγυητική επιστολή καλής εκτελέσεως του ΕΡΓΟΥ θα πρέπει να είναι αορίστου χρόνου. 2. Το ποσόν της εγγυητικής επιστολής θα μειώνεται αναλογικά με κάθε παράδοση και εκτέλεση μέρους του συμβατικού αντικειμένου. Προς το σκοπό αυτό ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ θα αντικαταστήσει την εγγυητική επιστολή καλής εκτελέσεως μετά τη χορήγηση της Β' δόσης, με ισόποση με τη δεύτερη δόση χρηματοδότησεως εγγυητική επιστολή επίσης αορίστου χρόνου. Η τελευταία εγγυητική επιστολή θα επιστραφεί αμέσως μετά την αποπληρωμή της Γ' δόσης».

27. Επίσης, στο άρθρο 17 της συμβάσεως (ΑΝΑΠ 4-2008), με τίτλο «Τοπικοί Εταίροι και Υπεργολάβοι», ορίζεται ότι: «Η ΥΔΑΣ συμφωνεί ότι ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ κατά την εκτέλεση της Συμβάσεως δύναται να συνάψει συμφωνίες με Τοπικούς Εταίρους ή/ και Υπεργολάβους για την εκτέλεση του ΕΡΓΟΥ. Η συναίνεση της ΥΔΑΣ δεν θα επηρεάσει με κανένα τρόπο τον ΑΝΑΔΟΧΟ και δεν θα τον απαλλάξει από τις ευθύνες ή υποχρεώσεις που απορρέουν από την Σύμβαση, ούτε θα δημιουργήσει ουδεμία συμβατική σχέση εργοδότη – εργαζομένου μεταξύ της ΥΔΑΣ και οποιουδήποτε Τοπικού Εταίρου ή / και υπεργολάβου του ΑΝΑΔΟΧΟΥ. Σε περίπτωση υπάρξεως σχετικής συμφωνίας θα πρέπει να τηρούνται τα προβλεπόμενα στα εδάφια 6.2 και 7.1.

28. Περαιτέρω, στο άρθρο 6 της από 6.10.2010 σύμβασης χρηματοδότησης (ΑΝΑΠ 1-2010), που έχει τίτλο «Εγγυητική Επιστολή», ορίζεται ότι: «Ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ παραδίδει στην ΥΔΑΣ εγγυητική επιστολή για κάθε είσπραξη προκαταβολής στα πλαίσια υλοποίησης του Έργου. Το ποσόν της εγγυητικής επιστολής ανταποκρίνεται στο ποσόν της εκάστοτε προκαταβολής. Η εγγυητική επιστολή καταρτίζεται σύμφωνα με το υπόδειγμα του συνημμένου παραρτήματος και έχει διάρκεια αορίστου χρόνου. Η

τελευταία εγγυητική επιστολή δύναται να επιστραφεί αμέσως μετά την ολοκλήρωση του έργου, την πιστοποίηση της καλής εκτέλεσής του από την αρμόδια ΥΔΑΣ και την οικονομική εκκαθάρισή του».

29. Στο άρθρο 8 της συμβάσεως ΑΝΑΠ 1-2010, με τίτλο «Εκθέσεις Προόδου», ορίζεται ότι: «1...2. Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου. Μετά την απορρόφηση της πρώτης δόσης και για την καταβολή της δεύτερης δόσεως του εγκριθέντος ποσού, ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ οφείλει να υποβάλει προς έγκριση στην ΥΔΑΣ Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου πεπραγμένων σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή. Η Ενδιάμεση Έκθεση κατατίθεται σε δύο αντίτυπα, ένα στην αρμόδια ΥΔΑΣ και ένα στην ΥΔΑΣ -6, ταυτόχρονα. 3. Τελική Έκθεση – Στοιχεία Έργου: Μέσα σε εξήντα ημέρες από την ολοκλήρωση του Έργου υποβάλλεται από τον ΑΝΑΔΟΧΟ Τελική Έκθεση σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, η οποία περιλαμβάνει αναλυτική αναφορά πεπραγμένων. Η Τελική Έκθεση κατατίθεται σε δύο αντίτυπα, ένα στην αρμόδια ΥΔΑΣ και ένα στην ΥΔΑΣ -6, ταυτόχρονα. 4. Ενδιάμεσος και Τελικός Οικονομικός Απολογισμός. Η Ενδιάμεση και η τελική έκθεση συνοδεύονται αντίστοιχα από ενδιάμεσους και τελικούς οικονομικούς απολογισμούς, οι οποίοι κατατίθενται στην ΥΔΑΣ 6 Δ/ση. Οι απολογισμοί αποτελούνται από πλήρη παραστατικά στοιχεία των γενομένων δαπανών. Στον Τελικό Απολογισμό υποβάλλεται το σύνολο των παραστατικών που αφορούν στο έργο. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η υποβολή των πρωτότυπων παραστατικών, υποβάλλονται φωτοτυπημένα παραστατικά επικυρωμένα από Έλληνα δικηγόρο με τη σφραγίδα και υπογραφή του, ενώ τα πρωτότυπα τηρούνται με ευθύνη του ΑΝΑΔΟΧΟΥ στα αρχεία του. Τα ξενόγλωσσα παραστατικά, που αφορούν σε δαπάνες γενόμενες στο εξωτερικό υποβάλλονται με συνημμένη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα και πρέπει να είναι θεωρημένα από τις κατά τόπο αρμόδιες αρχές... Οι οικονομικοί απολογισμοί περιλαμβάνουν επίσης: α. Αντίγραφα συμφωνιών συνεργασίας με τους τοπικούς εταίρους αλλά και άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που έχουν τυχόν χρησιμοποιηθεί για τη υλοποίηση του Έργου καθώς και αντίγραφα συμφωνιών υπεργολαβιών, νομίμως επικυρωμένα από τις τοπικές δημόσιες αρχές ή τον αντίστοιχο με τον ελληνικό θεσμό του συμβολαιογράφου, β) Πλήρη στοιχεία επικοινωνίας (ενδεικτικά αναφέρονται ονόματα, διευθύνσεις, τηλέφωνα), για παροχή πληροφοριών, με κάποιο ανώτερο στέλεχος των τοπικών εταίρων και υπεργολάβων με τους οποίους συνεργάζεται ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ. Το στέλεχος αυτό θα πρέπει να γνωρίζει για το Έργο και θα δύνανται να επικοινωνήσουν μαζί του οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών. Η μη υποβολή Ενδιαμέσων και Τελικών Εκθέσεων ή η υποβολή χωρίς τη συμπερίληψη των ανωτέρω αναφερομένων υπό το 8.4 στοιχείο, συνιστά ουσιώδη παραβίαση της συμβάσεως. 5. Ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ υποχρεούται κατά την υποβολή της τελικής έκθεσης να προσκομίζει παραστατικά που δικαιολογούν το σύνολο της γενομένης κατά τον προϋπολογισμό δαπάνης και όχι μόνο το ύψος της χρηματοδότησης της ΥΔΑΣ. 6. Η ΥΔΑΣ ελέγχει την Τελική Έκθεση και την

εγκρίνει, την απορρίπτει ή ζητεί διευκρινήσεις. Η Τελική Έκθεση δεν θα απορρίπτεται αδικαιολόγητα. Μετά την έγκριση της Τελικής Εκθέσεως και τον τελικό έλεγχο της καλής εκτέλεσης του έργου από την ΥΔΑΣ ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ δύναται να εισπράξει το σύνολο του εγκριθέντος ποσού. 7...».

30. Στα άρθρα 10 και 11 της συμβάσεως ΑΝΑΠ 1-2010, με τίτλο « Καταγγελία και Λύση της Συμβάσεως» και « Συνέπειες της Καταγγελίας», αντίστοιχα, ορίζεται ότι: «10.1...2...3...4. Η ΥΔΑΣ δύναται να καταγγείλει τη σύμβαση και να κηρύξει τον ΑΝΑΔΟΧΟ έκπτωτο στις περιπτώσεις που υπάρχει ουσιώδης παραβίαση των όρων της Συμβάσεως, με μονομερή απευθυντέα προς τον ΑΝΑΔΟΧΟ δήλωσή της, η οποία παράγει άμεσα τα αποτελέσματά της. Η καταγγελία της Συμβάσεως για ουσιώδη παραβίαση δεν γεννά δικαιώματα οποιασδήποτε φύσεως στον ΑΝΑΔΟΧΟ». « 11.1 Σε περίπτωση καταγγελίας της Συμβάσεως ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ θα κληθεί να επιστρέψει εντός τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών το αδιάθετο υπόλοιπο ή το σύνολο των χορηγηθέντων χρημάτων. Η επιστροφή μπορεί να είναι έντοκη από την ημέρα καταβολής των χρημάτων. 2. Το ύψος του ποσού που πρέπει να επιστραφεί θα καθορισθεί από την ΥΔΑΣ και θα συναρτάται μεταξύ άλλων από το ποσοστό εκτελέσεως του Έργου, το ίδιον πταίσμα ή την αμέλεια του ΑΝΑΔΟΧΟΥ. 3. Η ΥΔΑΣ δύναται να ζητήσει πλήρη αποζημίωση από τον ΑΝΑΔΟΧΟ για όλες τις ζημίες και τα έξοδα που προκλήθηκαν από το Έργο, τα οποία προκύπτουν άμεσα από ίδιον πταίσμα του Φορέα Υλοποίησης. 4. Πέραν των αναφερομένων στα εδάφια 11.1 και 11.3 στις συνέπειες της εκπτώσεως εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της ισχύουσας Νομοθεσίας.

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, συνάγονται τα ακόλουθα:

31. Η ΥΔΑΣ, αποτελεί ανεξάρτητη υπηρεσία του ΥΠΕΞ, που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εξωτερικών, με αρμοδιότητα την εποπτεία, τον συντονισμό και την προώθηση των δράσεων και προγραμμάτων επείγουσας ανθρωπιστικής, επισιτιστικής ή άλλης μορφής βοήθειας καθώς και βοήθειας αναδιάρθρωσης και αποκατάστασης των αναπτυσσόμενων χωρών, που προωθούνται κατά κύριο λόγο μέσω των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Επίσης, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις είναι τα νομίμως συνεστημένα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που έχουν ως κύριο αντικείμενο την παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας προς τους πληθυσμούς των αναπτυσσόμενων ή υπό μετάβαση χωρών, προκειμένου να συντελέσουν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξή τους καθώς και στη μείωση της φτώχειας. Απαραίτητη προϋπόθεση για συνεργασία της ΥΔΑΣ με Μ.Κ.Ο. αποτελεί η προηγούμενη εγγραφή της Μ.Κ.Ο. στο Ειδικό Μητρώο Μ.Κ.Ο. που τηρείται από την ΥΔΑΣ.

32. Η χρηματοδότηση των δράσεων και προγραμμάτων των Μ.Κ.Ο. από την ΥΔΑΣ μπορεί να γίνεται κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματός τους. Η ΥΔΑΣ, δια της Επιτροπής Πιστοποίησης, Αξιολόγησης και Έγκρισης Προγραμμάτων Μ.Κ.Ο. αποφαινεται επί των υποβληθέντων προγραμμάτων θετικά ή αρνητικά ή ζητά συμπληρωματικές διευκρινίσεις και στοιχεία προκειμένου να αποφανθεί οριστικά επί του θέματος. Τα αναπτυξιακά προγράμματα στοχεύουν κυρίως στην εξάλειψη της φτώχειας στις αναπτυσσόμενες χώρες μέσα από την άνοδο του βιοτικού επιπέδου και την ουσιαστική βελτίωση των τοπικών δυνατοτήτων ανάπτυξης, η δε χρηματοδότησή τους μπορεί να φθάσει στο 75% του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος.

33. Όπως έχει πλέον κριθεί, οι συμβάσεις χρηματοδότησης που συνάπτει η ΥΔΑΣ με Μ.Κ.Ο. κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν.2731/1999 και του π.δ/τος 224/2000 είναι διοικητικές συμβάσεις, καθόσον σε αυτές πληρούνται αθροιστικά οι προϋποθέσεις για το χαρακτηρισμό μιας συμβάσεως ως διοικητικής. Και τούτο καθόσον συμβαλλόμενο είναι το Ελληνικό Δημόσιο δια της ΥΔΑΣ, η χρηματοδότηση των Μ.Κ.Ο. από το Υπουργείο Εξωτερικών, μέσω της ΥΔΑΣ, αποβλέπει στην υλοποίηση συγκεκριμένων σκοπών της εξωτερικής πολιτικής του Κράτους, με αποτέλεσμα ο επιδιωκόμενος από τις εν λόγω συμβάσεις σκοπός να είναι πράγματι δημόσιος, τόσο δε από τις ανωτέρω διατάξεις όσο και από τις συμβατικές ρήτρες η ΥΔΑΣ ευρίσκεται σε υπερέχουσα θέση έναντι των αντισυμβαλλομένων Μ.Κ.Ο. (ΣτΕ 3507/2015 7μ).

34. Περαιτέρω, όσον αφορά τη νομική φύση της εγγυητικής επιστολής, γίνεται δεκτό ότι η συμβατική ελευθερία (άρθρο 361 Α.Κ.) και η σύγχρονη πρακτική την δημιούργησαν ως ένα είδος αυτόνομης και μη επικουρικής εγγύησης, όπου ο εγγυητής δεσμεύεται απέναντι στον λήπτη αυτής κατά τρόπο νομικά πιο ανεξάρτητο από την κύρια σύμβαση. Χαρακτηριστικό της εγγυητικής επιστολής που εκδίδεται από πιστωτικό ίδρυμα είναι ότι με αυτή οι συναλλασσόμενοι δεν αποβλέπουν κυρίως στην απόκτηση πρόσθετης φερεγγυότητας, αλλά στην άμεση καταβολή του με αυτή καλυπτομένου ποσού με απλή ειδοποίηση του δανειστή, χωρίς ανάγκη προσφυγής σε δικαστική διεκδίκηση αυτού (Α.Π. 1273/2014, 1884/2013 κ.ά.). Ειδικότερα, η εγγυητική επιστολή με ρήτρα πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση», έχει την έννοια, ότι το πιστωτικό ίδρυμα εγγυάται προς τον δανειστή την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του πρωτοφειλέτη με την καταβολή του ποσού της εγγυητικής επιστολής, χωρίς δυνατότητα ελέγχου της υπάρξεως εγκύρου οφειλής και του λόγου καταπτώσεως της εγγυήσεως καθώς και της προβολής ενστάσεως διζήσεως. Έτσι, επί εγγυητικής επιστολής, όπως και επί εγγυήσεως του Α.Κ., λόγω του ενδοτικού χαρακτήρα των σχετικών διατάξεων και της θεσπιζόμενης με το άρθρο 361 Α.Κ. αρχής της ελευθερίας των συμβάσεων, μπορεί να συμφωνηθεί μεταξύ των ενδιαφερομένων ότι το παρέχον την εγγυητική

επιστολή πιστωτικό ίδρυμα υποχρεούται να καταβάλει το αναγραφόμενο στην εγγυητική επιστολή ποσό χωρίς αντιρρήσεις και χωρίς το δικαίωμα προβολής της ενστάσεως διζήσεως, καθώς και κάθε άλλης προσωποπαγούς ενστάσεως του πρωτοφειλέτη. Στην περίπτωση αυτή επέρχεται ευρεία αποσύνδεση της εγγυητικής επιστολής και της εξ αυτής υποχρεώσεως από την βασική σχέση αξίας μεταξύ δανειστή και πρωτοφειλέτη. Όμως, κατά την κρατούσα στη νομολογία άποψη, η εγγυητική επιστολή δεν καθίσταται αφηρημένη υπόσχεση χρέους, ούτε αποβάλλει τον χαρακτήρα της ως συμβάσεως εξασφαλιστικής των δικαιωμάτων του οφειλέτη από την βασική σχέση και υπό την έννοια αυτή ο εγγυητής (πιστωτικό ίδρυμα που εξέδωσε την εγγυητική επιστολή) δεν υποχρεούται να καταβάλει στον δανειστή για αιτία, η οποία δεν καλύπτεται από την εγγυητική επιστολή (Α.Π. 338/2016, 1273/2014, 1884/2013, 1793/2008, 358/2004, 983/1999, 1433/1998, 48/1996). Ειδικότερα, γίνεται δεκτό ότι η παραίτηση του εγγυητή από τις μη προσωποπαγείς ενστάσεις του πρωτοφειλέτη, δεν αποστερεί αυτόν από την προστασία του άρθρου 281 Α.Κ., στην οποία μπορεί το εκδώσαν την εγγυητική επιστολή πιστωτικό ίδρυμα να προσφύγει με την προβολή ενστάσεως καταχρηστικής ασκήσεως δικαιώματος, προκειμένου να παρεμποδίσει την είσπραξη της εγγυητικής επιστολής, εφόσον συντρέχει σχετική περίπτωση, όπως όταν το πιστωτικό ίδρυμα που εξέδωσε την εγγυητική επιστολή γνωρίζει κατά τρόπο αξιόπιστο και αναμφισβήτητο ότι δεν συντρέχει ουσιαστικός λόγος κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής ή όταν ο επικαλούμενος από τον δανειστή λόγος κατάπτωσης δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των λόγων που καθορίσθηκαν συμβατικά και αναφέρονται στο περιεχόμενο της εγγυητικής επιστολής. Η ένσταση δε της καταχρηστικής ασκήσεως δικαιώματος ανήκει στις ενστάσεις από το περιεχόμενο της ενστάσεως πληρωμής (εγγυητικής επιστολής) που παραδεκτά προβάλλονται κατά του δανειστή από το εκδώσαν την εγγυητική επιστολή πιστωτικό ίδρυμα (εγγυητή), αφού το τελευταίο δεν έχει το δικαίωμα να προβάλει ένσταση από τη βασική σχέση (Α.Π. 1403/2008, 48/1996, Γνωμ. ΝΣΚ 1/2012).

35. Από τα προπαρατεθέντα προκύπτει ότι ακόμη και στην περίπτωση εκδόσεως από πιστωτικό ίδρυμα εγγυητικής επιστολής με ρήτρα πληρωμής σε πρώτη ζήτηση μπορεί να ανασταλεί ή να αδρανοποιηθεί οριστικά η υποχρέωση του πιστωτικού ιδρύματος να καταβάλει το ποσό της εγγυητικής επιστολής, όταν κατά τρόπο αξιόπιστο περιέλθει σε γνώση του ότι η αιτία για την οποία χορηγήθηκε η εγγύηση εξέλιπε οριστικά και συνεπώς δεν υφίσταται υποχρέωσή του να καταβάλει το ποσό της εγγυητικής επιστολής στην περίπτωση αυτή, καθώς και όταν φυσικά τούτο βεβαιωθεί με δικαστική απόφαση (Γνωμ. ΝΣΚ 1/2012). Ακόμη όμως και στην περίπτωση που δεν προεβλήθησαν τα ανωτέρω από τον εγγυητή και δεν αποκρούσθηκε από αυτόν η πληρωμή βάσει της εγγυητικής επιστολής, δεν αποκλείεται, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, η μεταγενέστερη από τον υπέρ ου η εγγυητική επιστολή οφειλέτη αναζήτηση του καταβληθέντος ποσού από τον λαβόντα

τούτο δανειστή, κατά τις περί αδικοπραξιών διατάξεις του Α.Κ., άλλως κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, σε περίπτωση που δεν υπάρχει ή δεν αποδεικνύεται αδικοπραξία και κριθεί ότι δεν συνέτρεχαν οι όροι για την κατάπτωση εγγυητικής επιστολής (Α.Π.338/2016, 16/2008).

36. Στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με τους προαναφερθέντες συμβατικούς όρους και σύμφωνα με το διδόμενο από την ερωτώσα υπηρεσία ιστορικό, μετά την υπογραφή της σύμβασης ΑΝΑΠ 4 – 2008, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την από 27.8.2008 τροποποιητική σύμβαση που περιόρισε τον προϋπολογισμό του έργου και την αντίστοιχη χρηματοδότησή του από την ΥΔΑΣ, εκδόθηκε στις 4.12.2008 από την Τράπεζα ΕFG Eurobank Εργασίας η υπ'αριθμ.739865 εγγυητική επιστολή για ποσό 140.000 ευρώ, σε πρώτη ζήτηση και με ισχύ αορίστου χρόνου, το δε ποσό για το οποίο εκδόθηκε αντιστοιχούσε στο ύψος του ποσού της πρώτης δόσης της χρηματοδότησης. Στο σώμα δε της ανωτέρω εγγυητικής επιστολής αναφέρεται ότι εκδόθηκε για την εκτέλεση του προγράμματος «Διεθνές Κέντρο Ήχου Χάλκης». Πλην όμως, μετά την έγκριση της ενδιάμεσης έκθεσης του προγράμματος και την καταβολή της δεύτερης δόσης (30% της χρηματοδότησης) η ανωτέρω εγγυητική επιστολή δεν αντικαταστάθηκε από άλλη ισόποση με τη δόση αυτή, ακόμη δε και μετά την υποβολή της τελικής εκθέσεως, την έγκρισή της και την εκταμίευση της τρίτης δόσης (ολοκλήρωση του προγράμματος) η εγγυητική αυτή επιστολή δεν επεστράφη στον ανάδοχο.

37. Περαιτέρω, μετά την υπογραφή της σύμβασης χρηματοδότησης ΑΝΑΠ 1-2010, που αποτελούσε τη Β' φάση του προγράμματος «Διεθνές Κέντρο Ήχου Χάλκης», και την εκταμίευση της πρώτης δόσης που ανερχόταν σε 139.885 ευρώ (50% της χρηματοδότησης), δεν παραδόθηκε από την ανάδοχο Μ.Κ.Ο. νέα, ισόποση προς τη δόση αυτή, εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση, αορίστου χρονικής διάρκειας, αλλά η ΥΔΑΣ εξακολουθούσε να διατηρεί στην κατοχή της την ανωτέρω εγγυητική επιστολή, η οποία, πάντως, κάλυπτε το ποσό της πρώτης δόσης χρηματοδότησης της νέας αυτής σύμβασης.

38. Ενόψει των ανωτέρω, αλλά και του γεγονότος ότι το αρχικό πρόγραμμα ΑΝΑΠ 4-2008 τροποποιήθηκε και ουσιαστικά διαιρέθηκε σε δύο φάσεις (Α' και Β' φάση), με ισόποσο προϋπολογισμό και χρηματοδότηση της ΥΔΑΣ για κάθε φάση, λόγω ακριβώς της αδυναμίας του αναδόχου να εξασφαλίσει εγγυητική επιστολή ισόποση με την πρώτη δόση του αρχικού προγράμματος (ύψους 277.000 ευρώ), όπως ο ανάδοχος συνομολογεί (5^η σελίδα της από 8.10.2010 τελικής εκθέσεως του προγράμματος ΑΝΑΠ 4-2008), καθίσταται σαφές ότι τόσο για την ΥΔΑΣ όσο και για την ανάδοχο Μ.Κ.Ο., η ανωτέρω εγγυητική επιστολή, παρά το γεγονός ότι παραδόθηκε κατά την εκταμίευση της πρώτης δόσης του προγράμματος ΑΝΑΠ 4-2008 «Διεθνές Κέντρο Ήχου Χάλκης Α' Φάση», χρησιμοποιήθηκε και για την εκταμίευση της πρώτης δόσης του προγράμματος ΑΝΑΠ 1-2010 «Διεθνές

Κέντρο Ήχου Χάλκης Β' Φάση», δεδομένου ότι η προσκόμιση ισόποσης εγγυητικής επιστολής σε πρώτη ζήτηση, αορίστου χρονικής διάρκειας, αποτελούσε προϋπόθεση για την εκταμίευση της πρώτης δόσης της χρηματοδότησης του προγράμματος αυτού (αρ.6 της ΑΝΑΠ 1-2010). Συνεπώς, και για τα δύο συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης χρηματοδότησης ΑΝΑΠ 1-2010 υφίστανται επαρκή στοιχεία ώστε να θεωρηθεί ότι τόσο η ΥΔΑΣ όσο και η ανάδοχος του προγράμματος Μ.Κ.Ο. αποδέχονταν την παρακράτηση της ανωτέρω εγγυητικής επιστολής για την εκταμίευση της πρώτης δόσης του προγράμματος ΑΝΑΠ 1-2010.

39. Από το ιστορικό του ερωτήματος, όμως, δεν δύναται να συναχθεί η βούληση του πιστωτικού ιδρύματος που εξέδωσε την εν λόγω εγγυητική επιστολή. Πλην όμως, λόγω της φύσης και της λειτουργίας της εγγυητικής επιστολής σε πρώτη ζήτηση και με αόριστη χρονική ισχύ, δεν είναι αναγκαία η διάγνωση της βούλησης του πιστωτικού ιδρύματος που εξέδωσε την εν λόγω εγγυητική επιστολή για την παρακράτηση από την ΥΔΑΣ της ανωτέρω εγγυητικής επιστολής για το πρόγραμμα ΑΝΑΠ 1-2010.

40. Περαιτέρω, στο άρθρο 1 της σύμβασης χρηματοδότησης ΑΝΑΠ 1-2010 ορίζεται ότι τοπικός φορέας είναι αλλοδαπός φορέας που δραστηριοποιείται στη χώρα εκτέλεσης του Έργου (ενδεικτικά αναφέρεται δημόσια αρχή, αλλοδαπή Μ.Κ.Ο., Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, νομικό πρόσωπο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα) και με τον οποίο είναι δυνατή η συνεργασία του αναδόχου για την καλύτερη εκτέλεση του έργου και την ένταξή του στην τοπική κοινωνία. Επίσης, στο άρθρο 2 της ανωτέρω σύμβασης ορίζεται ότι το νομικό πλαίσιο της προσδιορίζεται, μεταξύ άλλων, και από την σύμβαση ΑΝΑΠ 4-2008. Στο δε άρθρο 17 της συμβάσεως αυτής (ενν. ΑΝΑΠ 4-2008) προβλέπεται πως η ΥΔΑΣ συμφωνεί ότι ο ανάδοχος κατά την εκτέλεση της συμβάσεως δύναται να συνάψει συμφωνίες με τοπικούς εταίρους ή/και υπεργολάβους για την εκτέλεση του έργου. Η συναίνεση της ΥΔΑΣ δεν θα επηρεάσει με κανένα τρόπο τον ανάδοχο και δεν θα τον απαλλάξει από τις ευθύνες ή υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σύμβαση ούτε θα δημιουργήσει συμβατική σχέση εργοδότη- εργαζόμενου μεταξύ της ΥΔΑΣ και οποιουδήποτε τοπικού εταίρου ή/και υπεργολάβου του αναδόχου. Σε περίπτωση υπάρξεως σχετικής συμφωνίας θα πρέπει να τηρούνται τα προβλεπόμενα στα εδάφια 6.2 και 7.1 (ενν. σχετικά με την ενδιάμεση και την τελική έκθεση).

41. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η ανάδοχος Μ.Κ.Ο. έχει τη δυνατότητα να συνεργασθεί για την καλύτερη εκτέλεση του προγράμματος με τοπικό εταίρο, όπως π.χ. με αλλοδαπή Μ.Κ.Ο. που δραστηριοποιείται στη χώρα εκτέλεσης του έργου, χωρίς όμως να δημιουργείται από τη συνεργασία αυτή συμβατική σχέση της ΥΔΑΣ με τον τοπικό εταίρο ή να απαλλάσσεται η ανάδοχος Μ.Κ.Ο. από τις συμβατικές ευθύνες και υποχρεώσεις της έναντι της ΥΔΑΣ.

42. Από το διδόμενο ιστορικό του ερωτήματος, για την ανωτέρω σύμβαση ΑΝΑΠ 1-2010, όπως και για την προηγούμενη ΑΝΑΠ 4-2008, η ανάδοχος Μ.Κ.Ο. στις αντίστοιχες αιτήσεις χρηματοδότησης ανέφερε ότι για την καλύτερη υλοποίηση του προγράμματος θα συνεργασθεί με φερέγγυο τοπικό εταίρο, ήτοι την τουρκική Μ.Κ.Ο. «Heybeliada Ilm – I Musiki Dernegi», που συνεστήθη από γνωστά στην ανάδοχο Μ.Κ.Ο. πρόσωπα που είχαν συνεργασθεί μαζί της στο παρελθόν σε θέματα πολιτιστικών ανταλλαγών, για τις ανάγκες υλοποίησης των προγραμμάτων ΑΝΑΠ 4-2008 και ΑΝΑΠ 1-2010. Στις ανωτέρω αιτήσεις χρηματοδότησης αναφέρονται και τα στοιχεία του τοπικού αυτού εταίρου, πλην όμως, στην περιλαμβανόμενη στην ανωτέρω αίτηση χρηματοδότησης του ΑΝΑΠ 1-2010 δήλωση συνεργασίας μεταξύ της αναδόχου Μ.Κ.Ο. και του τοπικού εταίρου της δεν περιλαμβάνεται υπογραφή του εκπροσώπου του τοπικού εταίρου. Αντιθέτως, στην αίτηση χρηματοδότησης του προγράμματος ΑΝΑΠ4-2008 στην οικία θέση (σελ.93 αυτής) υφίσταται υπογραφή του εκπροσώπου του τοπικού εταίρου. Επίσης, σε έγγραφο της 14.8.2014 του Γενικού Προξενείου Κωνσταντινούπολης αναφέρεται ότι προς διετίς, από τη σύνταξη του εγγράφου αυτού, η τουρκική διοίκηση απέρριψε αίτημα επίσημης συνεργασίας των δύο Μ.Κ.Ο. (ανάδοχου Μ.Κ.Ο. και του τοπικού της εταίρου τουρκικής Μ.Κ.Ο.).

43. Επειδή, ο τοπικός εταίρος ουδεμία συμβατική σχέση απέκτησε με την ΥΔΑΣ, παραμένει δε τρίτος ως προς τα συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης χρηματοδότησης ΑΝΑΠ 1-2010, όπως άλλωστε ισχύει και για την ΑΝΑΠ 4-2008, η εγκυρότητα των συμβάσεων αυτών ουδόλως επηρεάζεται από την μη συνυπογραφή της δήλωσης συνεργασίας από τον εκπρόσωπο του τοπικού φορέα ή από την, εκ των υστέρων, μη χορήγηση άδειας συνεργασίας της αναδόχου Μ.Κ.Ο. με τον τοπικό της εταίρο. Είναι δε άλλο θέμα ότι, ενδεχομένως, από την μη υποβολή των αντιγράφων των συμφωνιών συνεργασίας να δύναται να γεννηθεί ζήτημα ουσιώδους παραβίασης της συμβάσεως σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ.4 της ΑΝΑΠ 1-2010. Ως προς το ζήτημα που αφορά το κατά πόσον παραστατικά εκδοθέντα στο όνομα της τουρκικής Μ.Κ.Ο. ΗΙΜΔ μπορούν να γίνουν δεκτά για την εκκαθάριση του προγράμματος, ελλείψει απόδειξης ύπαρξης νόμιμης συνεργασίας μεταξύ της αναδόχου Μ.Κ.Ο. και του τοπικού της εταίρου (τουρκικής Μ.Κ.Ο.) συντρέχει περίπτωση ουσιώδους παραβίασης της συμβάσεως με αποτέλεσμα οι σχετικές δαπάνες να μην μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες.

Απάντηση

44. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί των τεθέντων ερωτημάτων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδοτεί ομόφωνα ως εξής:

Ως προς το πρώτο ερώτημα: Υφίστανται επαρκή στοιχεία όσον αφορά τα συμβαλλόμενα μέρη της ΑΝΑΠ 1-2010, ήτοι την ΥΔΑΣ και την ανάδοχο

Μ.Κ.Ο. ότι αποδέχονταν την παρακράτηση της ανωτέρω εγγυητικής επιστολής που είχε προσκομισθεί για το πρόγραμμα ΑΝΑΠ 4-2008 και για την εκταμίευση της πρώτης δόσης του προγράμματος ΑΝΑΠ 1-2010. Η ύπαρξη ή μη τέτοιας βούλησης δεν μπορεί να συναχθεί από το ιστορικό του ερωτήματος για το εκδώσαν την εγγυητική επιστολή πιστωτικό ίδρυμα, πλην όμως, λόγω της φύσης και της λειτουργίας της εγγυητικής επιστολής σε πρώτη ζήτηση και αόριστης χρονικής διάρκειας, όπως εν προκειμένω, δεν είναι αναγκαία η διάγνωση της βούλησης του πιστωτικού ιδρύματος που εξέδωσε την εν λόγω εγγυητική επιστολή για την παρακράτηση της ανωτέρω εγγυητικής επιστολής για το πρόγραμμα ΑΝΑΠ 1-2010.

Ενόψει της καταφατικής απαντήσεως επί του πρώτου ερωτήματος παρέλκει η απάντηση επί του δεύτερου ερωτήματος.

Ως προς το τρίτο ερώτημα: Ο τοπικός εταίρος ουδεμία συμβατική σχέση απέκτησε με την ΥΔΑΣ, παραμένει δε τρίτος ως προς τα συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης χρηματοδότησης ΑΝΑΠ 1-2010, όπως άλλωστε ισχύει και για την ΑΝΑΠ 4-2008, η εγκυρότητα των συμβάσεων αυτών ουδόλως επηρεάζεται από την μη συνυπογραφή της δήλωσης συνεργασίας από τον εκπρόσωπο του τοπικού φορέα ή από την, εκ των υστέρων, μη χορήγηση άδειας συνεργασίας της αναδόχου Μ.Κ.Ο. με τον τοπικό της εταίρο. Είναι δε άλλο θέμα ότι, ενδεχομένως, από την μη υποβολή των αντιγράφων των συμφωνιών συνεργασίας να δύναται να γεννηθεί ζήτημα ουσιώδους παραβίασης της συμβάσεως σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ.4 της ΑΝΑΠ 1-2010. Όσον δε αφορά το ζήτημα της αποδοχής των παραστατικών που έχουν εκδοθεί στο όνομα της τουρκικής Μ.Κ.Ο. για την οικονομική εκκαθάριση του προγράμματος, ελλείψει απόδειξης ύπαρξης νόμιμης συνεργασίας μεταξύ της αναδόχου Μ.Κ.Ο. και του τοπικού της εταίρου (τουρκικής Μ.Κ.Ο.) συντρέχει περίπτωση ουσιώδους παραβίασης της συμβάσεως με αποτέλεσμα οι σχετικές δαπάνες να μην μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 21-12-2017

Ο Πρόεδρος

Ανδρέας Χαρλαύτης
Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Κωνσταντίνος Κυριόπουλος
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.